

Rezime izvještaja guvernera – jun 2021.

U Izvještaju guvernera za jun 2021. godine dat je prikaz ključnih aktivnosti Centralne banke na realizaciji ciljeva i zadataka definisanih Politikom Centralne banke Crne Gore u 2021. godini, na mjesečnom nivou.

Aktivnosti Centralne banke sprovedene u junu realizovane su u skladu sa planiranim obavezama, utvrđenim Programom rada Centralne banke za 2021. godinu.

U prvom kvartalu 2021. godine, prema preliminarnim podacima Monstata, ostvaren je realni pad BDP-a od 6,4% u odnosu na prvi kvartal prethodne godine.

Potrošačke cijene su u junu 2021. godine u odnosu na prethodni mjesec veće za 0,2%, a u odnosu na jun prethodne godine za 2,4%.

Industrijska proizvodnja je u prvih šest mjeseci 2021. godine u odnosu na isti period prethodne godine zabilježila rast od 10,6%. Rast proizvodnje je ostvaren u sektoru snabdijevanja električnom energijom, gasom i parom od 39,4%, dok je u sektorima vađenja ruda i kamena i prerađivačke industrija zabilježen pad od 26% i 0,2%, respektivno.

Broj dolazaka turista prema preliminarnim podacima, u kolektivnom smještaju, u prvih šest mjeseci 2021. godine iznosio je 174.360 što je za 61% više u odnosu na isti period prethodne godine. Ukupno je ostvareno 549.886 noćenja, što je za 115,5% više nego u istom periodu 2020. godine.

Prema preliminarnim podacima MONSTAT-a, u vazdušnom saobraćaju je broj prevezenih putnika na aerodromima u prvih šest mjeseci 2021. godine u odnosu na isti period prethodne godine povećan za 20,6%, a prevoz robe za 35,3%. Broj prevezenih putnika u željezničkom saobraćaju je smanjen za 5,2%, a prevoz robe za 34,7%. Broj prevezenih putnika u drumskom saobraćaju je smanjen za 17,5%, dok je prevoz robe povećan za 0,5% u odnosu na isti period prethodne godine.

U šumarstvu je u prvih šest mjeseci 2021. godine, proizvedeno ukupno 20.905 m³ šumskih sortimenata, što je za 80,5% niže nego u istom periodu 2020. godine. Prema preliminarnim podacima MONSTAT-a, građevinarstvo je u prvih šest mjeseci 2021. godine zabilježilo pad vrijednosti izvršenih građevinskih radova od 1,3% i rast efektivnih časova rada od 1,5% u odnosu na isti period 2020. godine.

Prosječan broj zaposlenih u junu 2021. godine iznosio je 149.371 lica, što je za 1,2% manje u odnosu na prethodni mjesec, i za 16,2% u odnosu na jun 2020. godine. Broj nezaposlenih lica u Crnoj Gori je u junu 2021. godine iznosio 55.703 što predstavlja pad od 1,2% u odnosu na prethodni mjesec, a rast u odnosu na jun 2020. godine od 33%.

Ukupan broj privrednih subjekata koji se u Centralnom registru privrednih subjekata vode kao aktivni, a koji u Centralnom registru transakcionih računa imaju aktivne račune na 30. 06. 2021. godine, bio je 51.223 od kojih je 15.355 ili 30% bilo u blokadi. U poređenju sa prethodnim mjesecom, broj blokiranih privrednih subjekata je manji za 0,3%, dok je u poređenju sa istim mjesecom 2020. godine rast iznosio 3,4%. Ukupan dug po osnovu kojega je izvršeno blokiranje računa privrednih subjekata je na kraju juna 2021. godine iznosio 801,6 miliona eura, i bio je veći za 1,9% na mjesečnom nivou, dok je na godišnjem nivou bio veći za 27,1%.

Od ukupnog broja blokiranih privrednih subjekata na 30. 06. 2021. godine (15.355) u neprekidnoj blokadi do 365 dana bilo je 1.504 privrednih subjekata čija blokada je iznosila 91 milion eura što čini 11,3% ukupnog iznosa blokade privrednih subjekata, dok je u neprekidnoj blokadi duže od 365 dana bilo 13.851 privrednih subjekata sa iznosom blokade od 710,7 miliona eura što čini 88,7% ukupnog iznosa blokade privrednih subjekata.

Koncentracija duga na dan 30. 06. 2021. godine je bila relativno velika, jer se na 10 najvećih blokiranih privrednih subjekata (0,06% ukupno evidentiranih blokiranih privrednih subjekata), odnosilo 23,6% ukupnog duga po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa. Takođe, 50 blokiranih privrednih subjekata (0,3% ukupno blokiranih privrednih subjekata) učestvovalo je sa 45,5% u ukupnom dugu po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa.

Ukupna aktiva banaka na kraju juna 2021. iznosila je 4,82 mlrd. eura, što predstavlja rast na godišnjem nivou za 265,2 miliona eura, ili 5,8%. U strukturi aktive dominantno mjesto zauzimali su krediti, koji su na kraju juna 2021. godine iznosili 3.311,6 miliona eura i ostvarili su pad od 0,3% u odnosu na prethodni mjesec, dok su u odnosu na jun prethodne godine ostvarili rast od 6,8%.

U strukturi pasive, dominantno učešće od 76,4% zauzimali su depoziti. Depoziti u bankama u junu 2021. godine iznosili su 3.676,4 miliona eura, i zabilježili su mjesečni rast od 2,3%, dok u odnosu na jun 2020. godine bilježe rast od 11,4%. Ukupan kapital banaka na kraju juna 2021. godine iznosio je 613,7 miliona eura, i

veći je u odnosu na prethodni mjesec za 1,2%, dok je u odnosu na isti period prethodne godine veći za 1%.

Kreditni banaka koji kasne sa naplatom (bez kamata i vremenskih razgraničenja) na kraju juna 2021. godine iznosili su 166,2 miliona eura i u odnosu na prethodni mjesec zabilježili su pad od 7,2%, dok u odnosu na jun 2020. godine bilježe rast od 13,5%. Nekvalitetni krediti (bez kamata i vremenskih razgraničenja) na kraju juna 2021. godine iznosili su 188,9 miliona eura i činili su 5,7% ukupnih kredita. U odnosu na prethodni mjesec, nekvalitetni krediti banaka zabilježili su rast od 2,7%, dok su na godišnjem nivou bili veći za 15,7%.

Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na ukupno odobrene kredite na kraju juna 2021. godine iznosila je 5,78%, i bila je za 0,01 p.p. niža u odnosu na kraj prethodnog mjeseca, dok je u odnosu na kraj juna 2020. godine zabilježila pad od 0,15 p.p. Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na novoodobrene kredite u junu 2021. godine iznosila je 5,38%, što predstavlja rast od 0,13 p.p. na mjesečnom nivou i rast od 0,31 p.p. u odnosu na jun 2020. godine. Prosječna ponderisana efektivna pasivna kamatna stopa iznosila je 0,37% na kraju juna 2021. godine i bila je za 0,01 p.p. niža u odnosu na kraj prethodnog mjeseca, dok je u odnosu na isti period prethodne godine bila niža za 0,04 p.p.

Obavezna rezerva banaka iznosila je 189,1 milion eura na kraju juna 2021. godine, i bilježi rast od 4,1 milion eura ili 2,2% na mjesečnom nivou, dok je u odnosu na isti period prethodne godine veća za 9,6 miliona eura ili 5,3%. Tokom juna 2021. godine sve banke su izdvajale i održavale obaveznu rezervu u propisanom iznosu. Od ukupnog iznosa izdvojene obavezne rezerve, na računu obavezne rezerve u zemlji izdvojeno je 53,9%, dok je na računu Centralne banke u inostranstvu izdvojeno 46,1%.

Bruto premija osiguranja je iznosila 49 miliona eura za prvih šest mjeseci 2021. godine. U njoj strukturi dominiraju premije neživotnog osiguranja (81,2%), dok se ostatak odnosi na fakturisane premije životnog osiguranja (18,8%).

Ostvareni promet na Montenegroberzi tokom šest mjeseci 2021. godine iznosio je 30,8 miliona eura, ostvaren je kroz 933 transakcije i u odnosu na isti period prethodne godine bio je veći 2,2 puta. Tržišna kapitalizacija na dan 30. 06. 2021. godine iznosila je 3.157,8 miliona eura, i na mjesečnom nivou bilježi pad od 2,1%, dok na godišnjem nivou bilježi pad od 6,6%.

Berzanski indeks MONEX, čija je vrijednost na kraju juna 2021. godine bila 11.056,71 indeksna poena, bilježi pad od 4,5% u odnosu na kraj prethodnog mjeseca, dok je na godišnjem nivou zabilježio rast od 7,8%. Indeks MNSE10 iznosio je 744,08 indeksnih poena i bilježi pad od 7,6% u odnosu na kraj prethodnog mjeseca, dok u odnosu na jun prethodne godine bilježi rast od 4,8%.

Izvorni prihodi budžeta za prvih šest mjeseci 2021. godine, prema preliminarnim podacima Ministarstva finansija i socijalnog staranja, iznosili su 787,6 miliona eura i bili su viši za 1,8% od planiranih, a u odnosu na uporedni period prethodne godine za 5,3%. Budžetski rashodi iznosili su 948,2 miliona eura i bili su niži za 1,5% u poređenju sa periodom januar-jun 2020. godine, a u poređenju sa planiranim za 8,3%. Budžetski deficit iznosio je 160,6 miliona eura ili 3,5% procijenjenog godišnjeg BDP-a.

Na kraju marta 2021. godine, državni dug (bruto) je iznosio 4.097,5 miliona eura ili 88,4% BDP-a. Od toga, na unutrašnji dug se odnosilo 454,8 miliona eura ili 9,8% BDP-a, a na spoljni dug 3.642,7 miliona eura ili 78,6% BDP-a. Neto državni dug iznosio je 77% BDP-a.

U junu su nastavljene aktivnosti Centralne banke vezane za ispunjenje obaveza na putu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Između ostalog, ostvareno je učešće na sastanku Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju. Na zahtjev Kancelarije za evropske integracije, dostavljen je drugi Prilog Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori za 2021. godinu. U okviru tehničke saradnje sa partnerskim centralnim bankama, realizovana je online bilateralna saradnja sa Bankom Njemačke na temu *Foreign reserve management and Risk management (Front, Risk, Back Office)*.

U cilju podsticanja i očuvanja zdravog bankarskog sistema, kontinuirano je nadgledano i analizirano stanje u bankarskom sistemu Crne Gore. Upravljanje međunarodnim rezervama vršeno je na principima likvidnosti i sigurnosti. Uspješno su izvršene i aktivnosti u vezi sa ulogom Centralne banke kao fiskalnog agenta. Raspoloživost RTGS i DNS sistema iznosila je 100% u junu.

Javnost je u skladu sa najvišim standardima transparentnosti pravovremeno informisana o aktivnostima, ciljevima i rezultatima rada CBCG, izdavanjem saopštenja i publikacija, putem veb prezentacija i nastupima u medijima. Centralna banka je nastavila da na svojoj internet stranici objavljuje podatke o pravnim licima i preduzetnicima čiji su računi blokirani u iznosu većem od 10.000 eura u neprekidnom trajanju dužem od 30 dana, u skladu sa usvojenim Zakonom o dopuni Zakona o platnom prometu.